Rahapesu Andmebüroo

Strateegia 2027–2031

Sisukord

3 Eessõna

4 Strateegilised eesmärgid 2027–2031

5 Hoida Eesti majandusruumi ja finantssüsteemi ausana ning aidata kaasa julgeoleku tagamisele

6 Olla suunanäitaja ja nõuandja

7 Olla tugev organisatsioon ja kasutada nüüdisaegseid tehnoloogiaid

8 Rahapesu Andmebüroo otsustav, intelligentne, usaldusväärne töötaja

9 Strateegia koostamise alused ja protsess

Eessõna

2026. aastal lõppeb Rahapesu Andmebüroo esimene strateegiaperiood eraldiseisva asutusena Rahandusministeeriumi haldusalas.

Rahapesu ja sellega seotud kuriteod, terrorismi rahastamine ja finantssanktsioonidest kõrvalehoidmine ei ole pelgalt finantskuriteod. Need mõjutavad Eesti julgeolekut, majanduskeskkonda ja inimeste usaldust riigi vastu. Rahapesu Andmebüroo ülesanne on aidata neid ohte varakult märgata, nende rahastuskanaleid tõkestada ning tagada, et Eesti majandusruum oleks ausatele ettevõtjatele atraktiivne ja kurjategijatele võimalikult ebaatraktiivne.

Lõppeva strateegia fookuseks oli strateegilise analüüsi funktsiooni loomine ja juhtumianalüüsi edasiarendamine, uute digitaalsete lahenduste kasutuselevõtmine ning Rahapesu Andmebüroo kinnistamine kompetentsikeskusena.

Neid valikuid mõjutasid nii Danske Banki rahapesuskandaalist saadud õppetunnid, vajadus pidada sammu üha tehnoloogilisemate kuritegevuse vormidega kui ka MONEYVALi hindamiseks valmistumine. Perioodi võib pidada kordaläinuks: peamised eesmärgid said täidetud ning Rahapesu Andmebüroo kasvas Keskkriminaalpolitsei struktuuriüksusest täisväärtuslikuks asutuseks, mille tegevusel on selge ühiskondlik mõju.

Uus strateegia valmis kaasavas protsessis. Kuulasime tähelepanelikult oma töötajaid, koostööpartnereid, järelevalve- ja õiguskaitseasutusi, poliitikakujundajaid ning erasektori esindajaid. Aruteludes käsitleti andmebüroo mõju, võimekust, koostööd, usaldust ning tulevasi arenguvajadusi. Tänan kõiki, kes oma teadmiste ja kogemustega strateegia valmimisse panustasid.

Järgnev strateegiaperiood 2027–2031 reageerib muutunud geopoliitilisele olukorrale ning rahapesu andmebüroode rolli kasvule rahapesuvõrgustike ja kuritegelike varade asukoha tuvastamisel. Samal ajal on tohutu arengu teinud tehisintellekt ning nii avaliku kui ka erasektori esindajad otsivad kohti, kus toimetada ressursiökonoomsemalt ja lõpetada kasu mittetoovad tegevused. Nii ka meie.

Seetõttu seame järgmiseks perioodiks strateegiliste valikutena olla veelgi mõjusamad ja efektiivsemad ning lähemal ja sidusamad ühiskonnaga. Nendest valikutest lähtuvad ka meie eesmärgid.

Esiteks hoiame Eesti majandusruumi ja finantssüsteemi ausana ning aitame kaasa julgeoleku tagamisele. Teiseks oleme suunanäitaja ja nõuandja. Kolmandaks oleme tugev organisatsioon, kes kasutab nüüdisaegseid tehnoloogiaid. Kõigi nende eesmärkide keskmes on Rahapesu Andmebüroo töötaja. Nagu tuleneb meie põhiväärtustest, on just töötajate usaldusväärsus, intelligentsus ja eelkõige otsustavus need omadused, mis võimaldavad meil tuvastada Eesti majandusruumi kõige enam kahjustavaid kuritegusid ja ohte.

Järgneval viiel aastal kavatseme mõõta senisest enam ka enda tulemusi. Oleme seejuures ambitsioonikad – vaatame tulevikku ja arvestame Eesti huvisid – ning soovime kaasa tuua tegelikku mõju. Samuti selgitame senisest enam, mis mõju on igale Eesti inimesele, kui lubada rahapesul või terrorismi rahastamisel toimuda meie majandussüsteemi kaudu.

Rahapesu Andmebüroo on 2031. aastaks andmepõhine, jätkuvalt usaldusväärne, mõjukas ja uuendusmeelne asutus, kes hoiab Eesti majandusruumi ja finantssüsteemi ausa ning turvalisena. Oleme tunnustatud suunanäitaja ja nõuandja nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt ning tugev partner rahapesu, terrorismi rahastamise ja finantssanktsioonidest kõrvalehoidmise tõkestamisel.

Matis Mäeker
Rahapesu Andmebüroo juht

Strateegilised eesmärgid 2027–2031

MISSIOON

Rahapesu Andmebüroo missioon on finantsteavet kogudes, analüüsides ja jagades ning ausat ja läbipaistvat majandusruumi toetades tõkestada rahapesu, terrorismi rahastamist ja finantssanktsioonidest kõrvalehoidmist.

VISIOON

Olla finantstehingute aususe valvamisel samm ees.

2031. AASTAKS

on Rahapesu Andmebüroo andmepõhine, tehnoloogiliselt võimekas ja kriisikindel ausa majanduskeskkonna kaitsja ning keskne riiklik finantsanalüüsi ja järelevalve asutus, kes aitab kujundada Eesti rahapesu, terrorismi rahastamise ja finantssanktsioonidest kõrvalehoidmise tõkestamise süsteemi arengut. Asutuse keskmes on organisatsiooni väärtustest lähtuvalt otsustavad, intelligentsed ja usaldusväärsed inimesed, keda väärtustatakse, toetatakse arengus ja võimestatakse. Kvaliteetsete andmete, tugeva analüüsi, koostöö ning nüüdisaegsete tehnoloogiate abil saavutatakse maksimaalne mõju, et Eesti majandusruum ja finantssüsteem oleksid ausad, läbipaistvad ja usaldusväärsed ning kurjategijatele ebaatraktiivsed.

VÄÄRTUSED

Usaldusväärne · Otsustav · Intelligentne

STRATEEGILISED EESMÄRGID

STRATEEGILINE EESMÄRK

1 Hoida Eesti majandusruumi ja finantssüsteemi ausana ning aidata kaasa julgeoleku tagamisele

MIDA SEE TÄHENDAB

See tähendab, et läbi finantsanalüüsi, finantssanktsiooni rakendamise ning järelevalve seame eesmärgiks, et:

Eesti ei oleks atraktiivne kuritegeliku tegevuse tulemusel saadud vara pesemiseks, terrorismi rahastamiseks ega finantssanktsioonidest kõrvalehoidmiseks ei vara paigutamise sihtriigi ega vahenduskanalina;

Eesti ettevõtluskeskkond oleks usaldusväärsem ja läbipaistvam ehk ausam ning majandusruumis ei saaks ebavõrdset konkurentsieelist need, kes ei täida õigusaktide nõudeid, ega need, kes kasutavad majandustegevuses kuritegelikke vahendeid;

riigi julgeolek oleks paremini kaitstud ning vaenulik mõjutustegevus ja terroriaktide toimepanemine finantsvahendite liigutamise ja kasutamise kaudu oleksid raskendatud.

ALAMEESMÄRK 1

Väiksem kuritegeliku vara maht Eestis ja Eesti kaudu

Pöörame suuremat tähelepanu kuritegelikele vahenditele, mis suunatakse Eesti majandussüsteemi, ja võrgustikele ning otsime koostöös õiguskaitseasutustega viise kuritegeliku tulu suuremaks konfiskeerimiseks nii Eestis kui ka väljapool hoitavate vahendite osas.

Suurendame avaliku ja erasektori koostööd, et tuvastada rahapesu ja terrorismi rahastamise ulatus, ning seame eesmärgiks, et valdav osa meie edastatud teabest on õiguskaitseasutustele ajakohane ja asjakohane.

Osaleme rahvusvahelistes ühisanalüüsides ja koostööprojektides ning võtame nendes asjakohastel juhtudel juhtrolle, eesmärgiga jõuda lähemale kuritegude tegelikele toimepanijatele ja mõjutajatele ning avastada suuremaid piiriüleseid võrgustikke.

ALAMEESMÄRK 2

Ausa ettevõtluskeskkonna toetamine

Kasutame riskipõhist lähenemist kõigis oma põhiülesannetes ja tegevustes ning hoiame fookust riskide varasemal tuvastamisel ja ennetamisel.

Kujundame turuosaliste ja katuseorganisatsioonidega partnerlus-, mitte ainult järelevalvesuhteid, toetades õigusaktide nõuete täitmist, sh vajadusel mõjusate ja proportsionaalsete meetmetega.

Tagame oma pädevuse piires, et turuosaliste ja nendega seotud isikute ning ettevõtete tegelike kasusaajate teave oleks registrites ja andmekogudes õige ja läbipaistev.

ALAMEESMÄRK 3

Aitame kaasa julgeoleku tagamisele

Panustame koostöös teiste riigiasutustega vaenuliku mõjutustegevuse tõkestamisse ning finantssanktsiooni tõhususe tagamisse, sh sisendi andmisega uutesse sanktsioonipakettidesse.

Pöörame tähelepanu sabotaažile kui nüüdisaegsele terrorismi vormile ning tõkestame selle rahastuskanaleid.

Seame fookuse kelmustele ja teistele kuritegudele, mis kahjustavad ühiskonna turvatunnet ning õõnestavad usaldust Eesti riigi, majanduskeskkonna ja finantssüsteemi vastu.

ORGANISATSIOONILISE VÕIMEKUSE MÕÕDIK

Viie aasta jooksul kasvab avaliku ja erasektori koostööle, rahvusvahelistele ühisanalüüsidele ning rahapesuvõrgustike tuvastamisele suunatud analüüsiressurss vähemalt 50% võrreldes 2027. aasta algtasemega.

PROTSESSI MÕÕDIK

Kasvab avaliku ja erasektori koostöö ning rahvusvaheliste ühisanalüüside tulemusel tuvastatud võrgustikega seotud osapoolte arv.

MÕJU MÕÕDIK

Õiguskaitseasutustele omaalgatuslikult esitatud teabeedastustest rohkem kui 70% on neile seni teadmata ja rohkem kui 20% on seotud rahapesu võrgustikega, kusjuures võimalikult palju on tuvastatud kuritegeliku vara asukoht.

STRATEEGILINE EESMÄRK

2 Olla suunanäitaja ja nõuandja

MIDA SEE TÄHENDAB

See tähendab, et analüüsitoodete, koolituste, juhendite, juhiste ja tugevate partnerlussuhetega seame eesmärgiks, et:

järgmiseks MONEYVALi hindamiseks valmistudes hoiame eksperdist partneri rolli nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt ning aitame viia riigi rahvusvaheliste standarditega paremini kooskõlla ning muuta tegevuse efektiivsemaks ja mõjusamaks;

paraneb kohustatud isikute ja avaliku sektori, sh uurijate, prokuröride ja kohtunike teadlikkus ja mõistmine riskidest ning meetmeid ja ressursse kasutatakse riskipõhiselt;

ühiskond mõistab paremini, mis on rahapesu, finantssanktsioonidest kõrvalehoidmine ja terrorismi rahastamine ning kuidas nende tõkestamata jätmine mõjutab julgeolekut, majandust, majandusjulgeolekut ja ühiskonna heaolu.

ALAMEESMÄRK 1

Eksperdist partner MONEYVALi hindamisele eelneval perioodil

Teavitame järjepidevalt pädevaid asutusi ja erasektorit rahvusvahelistest headest ja halbadest praktikatest ning jagame juhendmaterjale ja teavet koolitusvõimalustest.

Aitame pädevatel asutustel ja kohustatud isikutel tõlgendada rahvusvahelisi standardeid ning nõustame neid nende palvel, kuidas saavutada suuremat efektiivsust.

Kutsume ja aitame kutsuda Eestisse konverentsidele, üritustele ja koolitustele parimaid rahvusvahelisi eksperte, et suurendada teadlikkust parimatest rahvusvahelistest praktikatest.

ALAMEESMÄRK 2

Teadlikkuse suurendamine ning meetmete ja ressursside riskipõhine kasutamine

Vaatame üle ja kujundame ümber teadete tagasisidesüsteemi, et tagasiside oleks kiirem ja vahetum ning võimaldaks erasektoril juhtida ressursse riskipõhiselt, kusjuures tagasiside andmisel keskendume teadete kvaliteedi parandamisele, mitte nende arvu suurendamisele.

Pakume avalikule ja erasektorile riskipõhiseid, praktilisemaid ja sihitumaid koolitusi, sh katusorganisatsioonide korraldatud koolitustel.

Aitame erasektoril, nii suurtel kui ka väikestel turuosalistel, mõista uue Euroopa Liidu rahapesu tõkestamise õigusaktide paketi nõudeid ning Rahapesu ja Terrorismi Rahastamise Tõkestamise Ameti (AMLA) juhendeid ja suuniseid.

ALAMEESMÄRK 3

Ühiskonna suurem teadlikkus

Tegeleme avalikkuse järjepideva teavitamisega rahapesu, sellega seotud kuritegude, finantssanktsioonide rikkumise ja terrorismi rahastamise mõjudest ning nendest kuritegudest saadud vara konfiskeerimata jätmise tagajärgedest ühiskonnale, edendades seeläbi ausa raha kirjaoskust.

Suurendame analüüsitoodete, veebipõhiste riskide juhtpaneelide ja kaasuste kirjeldamise kaudu ühiskonna ning avaliku ja erasektori teadmisi rahapesu ja sellega seotud kuritegude, finantssanktsiooni rikkumise ning terrorismi rahastamise riskidest Eestis.

Põhjendame oma prioriteete, valikuid, riskihinnanguid ja ressursikasutust nii partneritele, otsustajatele kui ka avalikkusele.

ORGANISATSIOONILISE VÕIMEKUSE MÕÕDIK

Partneritele tagasiside ja nõuande andmiseks on loodud süsteemne lähenemine ning määratud vastutajad, samuti on kasutusele võetud tööriistad, mis võimaldavad anda kvaliteetset ja õigeaegset tagasisidet senisest suuremale hulgale teadetele.

PROTSESSI MÕÕDIK

Viie aasta jooksul muutub kohustatud isikutele antav struktureeritud tagasiside vähemalt kolm korda kiiremaks ning avaliku sektori partneritele antavate nõuannete (riskihinnangud, FATFi ja MONEYVALi parimad praktikad jms) maht kasvab vähemalt kolm korda.

MÕJU MÕÕDIK

Vähemalt 75% partneritest hindab Rahapesu Andmebüroo tagasisidet, riskihinnanguid ja nõuandeid tulevase hindamisega seoses oma tegevuse jaoks kasulikuks või väga kasulikuks.

STRATEEGILINE EESMÄRK

3 Olla tugev organisatsioon ja kasutada nüüdisaegseid tehnoloogiaid

MIDA SEE TÄHENDAB

See tähendab, et ressursside juhtimisel ja otsuste tegemisel seame eesmärgiks, et:

lähtume kvaliteetsetest andmetest ja tegelikust riskiolukorrast ning oleme tõhusamad ja ökonoomsemad;

meie protsessid käivad ajaga kaasas ning paremate tulemuste saavutamiseks kasutame nüüdisaegseid innovaatilisi digilahendusi;

organisatsioon on jätkusuutlik ja kriisikindel.

ALAMEESMÄRK 1

Tõhusam ja ökonoomsem organisatsioon, mis lähtub kvaliteetsetest andmetest ja tegelikust riskiolukorrast

Kujundame organisatsioonikultuuri, kus kasutame ressursse ökonoomselt ning käsitleme tehnoloogilisi võimalusi, automatiseerimist ja innovaatilisi digilahendusi igapäevaste töövahendite ja -meetoditena, mitte eraldiseisva projektina.

Areneme teadmusorganisatsioonina, kus varasemad teadmised ja faktipõhised analüüsitooted on meie kõige olulisem vara, sealjuures talletame neid süsteemselt ning suudame neid kiiresti analüüsida ja jagada nii asutuses kui ka väliste partneritega.

Suurendame andmekvaliteeti ja andmehalduse küpsust ning mõõdame oma tegevuse tegelikku mõju, et muu hulgas lõpetada tegevusi, mis ei loo väärtust.

ALAMEESMÄRK 2

Uuenevad protsessid ja nüüdisaegsed innovaatilised digilahendused

Seisame hea, et meie õigused ja mandaat on seadusandja poolt üle valideeritud ning et õigused on selged ja arusaadavad asutusele kui ka välistele partneritele.

Oleme uuendusmeelsed ning loome eeldused ja rakendame nii põhiülesannete täitmisel kui ka tugitegevustes innovaatilisi digitaalseid lahendusi.

Oleme valmis muutma kehtivaid praktikaid ja lähenemisi, et olla järjepidevalt mõjusamad ja efektiivsemad.

ALAMEESMÄRK 3

Kriisikindel organisatsioon

Seisame hea selle eest, et meie roll riigi eri kriisistsenaariumides oleks ajakohane ja asjakohane.

Uuendame kriitilisi protsesse ja talitluspidevuse lahendusi, korraldame õppusi ning testime kriisistsenaariume, et suurendada oma vastupidavust.

Veame eest koostööd, et meie regiooni rahapesu andmebürood oleksid valmis kriisidele ühtselt reageerima.

ORGANISATSIOONILISE VÕIMEKUSE MÕÕDIK

Iga osakonna tegevustest on vähemalt 20% automatiseeritud või tehnoloogiliste lahendustega toetatud.

PROTSESSI MÕÕDIK

Igal aastal vaadatakse üle ja arendatakse edasi vähemalt 10% organisatsiooni põhiprotsessidest, et töötada efektiivsemalt ja ökonoomsemalt.

MÕJU MÕÕDIK

Vähemalt 80% töötajatest hindab, et asutuse juhtimine, töökorraldus ja tehnoloogilised lahendused võimaldavad neil keskenduda suurema mõjuga tegevustele.

STRATEEGILINE EESMÄRK

4 Rahapesu Andmebüroo otsustav, intelligentne, usaldusväärne töötaja

MIDA SEE TÄHENDAB

See tähendab, et Rahapesu Andmebüroo suurim vara on tema inimesed, keda hoiame, arendame ja võimestame, sest asutuse mõju Eesti julgeolekule ja majanduskeskkonnale sõltub otseselt nende otsustavusest, intelligentsusest ja usaldusväärsusest.

ALAMEESMÄRK 1

Hoiame Rahapesu Andmebüroo inimesi

Kujundame töötajate vajadustest lähtuva ja läbipaistva motivatsioonipaketi, tagame õiglase töötasustamise süsteemi ning hindame selle vastavust ootustele.

Arendame organisatsioonikultuuri, mis toetab töötajate tööõnne ja heaolu.

Arendame tunnustamise ja tagasiside kultuuri, et töötajad tunneksid end väärtustatuna, ning kogume regulaarselt tagasisidet ja kasutame seda töökeskkonna ja töötajakogemuse parandamiseks.

ALAMEESMÄRK 2

Toetame Rahapesu Andmebüroo inimeste arengut

Loome väljatöötatud karjääritee mudeli järgi asutusesisesed koolituslahendused uute ja olemasolevate töötajate arendamiseks.

Loome järjepidevuse tagamiseks selged teadmiste üleandmise ning teenistujate asendamise ja sisseelamise praktikad.

Planeerime võtmeametikohtade järelkasvu.

ALAMEESMÄRK 3

Võimestame Rahapesu Andmebüroo inimesi

Anname töötajatele võimaluse osaleda ja kaasa rääkida rahvusvahelistes töörühmades ja foorumitel ning koolitustel ja konverentsidel, sealjuures eelistame karjääriarengus oma töötajaid ja julgustame neid valdkonda eest vedama ja arendama.

Hoiame ametikohtade rollid, vastutusalad ja ootused ajakohased, et töötajad ja juhid mõistaksid ühtmoodi oma eesmärke, vastutust ja otsustusõiguse piire.

Arendame juhtimiskompetentse ja -kultuuri ning tugevdame avatud, usalduslikku ja koostööle suunatud suhtluskultuuri.

ORGANISATSIOONILISE VÕIMEKUSE MÕÕDIK

Teadmusjuhtimise toetamiseks on loodud sisseelamisprogramm ning vähemalt 50% organisatsiooni kriitilistest teadmistest ja võtmeoskustest on töötajatele kättesaadavad standardiseeritud koolitusmoodulite või teadmushaldussüsteemi kaudu.

PROTSESSI MÕÕDIK

Vähemalt 90% töötajatest omab individuaalset arenguplaani ning viib igal aastal ellu vähemalt 75% kavandatud arengutegevustest.

MÕJU MÕÕDIK

Töötajate pühendumuse koondhinnang on vähemalt 80%.

STRATEEGIA KOOSTAMINE

Strateegia koostamise alused ja protsess

5
semistruktureeritud fookusgruppi väliste partnerite vaate kogumiseks

35
osalejat fookusgruppides

12
avaliku sektori esindajat

23
erasektori esindajat

STRATEEGIA ALUSED

Rahapesu Andmebüroo põhimäärus

Senise strateegia täitmise tulemused

Eesti siseriiklik rahapesu riskihinnang

FATFi ja MONEYVALi raportid

Euroopa Liidu rahapesuvastase regulatsiooni arengud

Teised valdkonda mõjutavad poliitika- ja arengudokumendid

Käesolev strateegia valmis kaasavas protsessis. Strateegia koostamisel tugineti Rahapesu Andmebüroo põhimäärusele, senise strateegia täitmise tulemustele, Eesti siseriiklikule rahapesu riskihinnangule, FATFi ja MONEYVALi raportitele, Euroopa Liidu rahapesuvastase regulatsiooni arengutele ning teistele valdkonda mõjutavatele poliitika- ja arengudokumentidele.

Oluline osa strateegia kujundamisel oli organisatsioonisisene ja väline kaasamine. Sisend koguti Rahapesu Andmebüroo töötajatelt ning võtmesidusrühmadelt. Väliste partnerite vaate kogumiseks viidi läbi viis semistruktureeritud fookusgruppi, milles osales kokku 35 inimest, neist 12 avaliku sektori ja 23 erasektori esindajat. Aruteludes käsitleti andmebüroo mõju, võimekust, koostööd, usaldust ning tulevasi arenguvajadusi. Fookusgruppide tulemusi täiendasid individuaalsed intervjuud, mis võimaldasid süvendatult käsitleda valdkonna peamisi väljakutseid ja ootusi.

Kogutud sisend analüüsiti temaatiliselt, et tuvastada peamised arengusuunad, korduvad ootused ja strateegilised valikud. Strateegia sõnastamist juhtis Rahapesu Andmebüroo juhtkond koostöös strateegia töögrupiga. Strateegia väljatöötamist toetas Fontes. Valminud strateegia ühendab organisatsiooni kogemuse, partnerite ootused ja rahvusvahelise tegevuskeskkonna arengud ning loob aluse Rahapesu Andmebüroo järgmise viie aasta prioriteetidele ja tegevussuundadele.

Rahapesu Andmebüroo

Pronksi 12, 10117 Tallinn
696 0500 · info@fiu.ee
www.fiu.ee